

RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE.

A R R E S T

**nr. 78.181 van 19 januari 1999
in de zaken A. 75.991/XII-539
A. 76.880/XII-767.**

In zake : Hugo MEERT,
die woonplaats kiest
- in de zaak A. 75.991 :
bij advocaat J. BLANCHE,
kantoor houdende te TERVUREN,
Puttestraat 78
- in de zaak A. 76.880 :
bij advocaat H. HEMMERECHTS,
kantoor houdende te ZAVENTEM,
W. Lambertstraat 2/B

tegen :

de Erasmushogeschool Brussel,
die in de zaak A. 76.880 woonplaats kiest bij
advocaat R. ROMBAUT,
kantoor houdende te ANTWERPEN,
Justitiestraat 18 B 25.

D E R A A D V A N S T A T E, XIIe K A M E R,

Gezien het verzoekschrift dat Hugo MEERT op
24 november 1997 heeft ingediend om de vernietiging te
vorderen van :

- "- de beslissing van de departementsraad van de afdeling
Rits van de Erasmushogeschool te Brussel
d.d. 22 september 1997, waarbij de heer Marnix
Verduyn werd verkozen tot departementshoofd Rits;
- de beslissing van het bestuurscollege van de Erasmus-
hogeschool Brussel d.d. 29 september 1997, waarbij
het bezwaarschrift van de verzoeker tegen voormelde
verkiezing wordt verworpen en voormelde verkiezing
wordt bekrachtigd" (zaak A. 75.991);

Gelet op het arrest nr. 69.085 van
23 oktober 1997 waarbij de schorsing wordt bevolen van
de tenuitvoerlegging van voormelde beslissingen;

Gezien het verzoekschrift dat Hugo MEERT op 9 februari 1998 heeft ingediend om de vernietiging te vorderen van :

- "- de beslissing van de departementsraad van de afdeling Rits van de Erasmushogeschool te Brussel d.d. 10 december 1997, waarbij de heer Marnix Verduyn werd verkozen tot departementshoofd Rits;
- de beslissing van het bestuurscollege van de Erasmus-hogeschool Brussel d.d. 16 december 1997, waarbij het bezwaarschrift van de verzoeker tegen voormelde verkiezing wordt verworpen en voormelde verkiezing wordt bekrachtigd" (zaak A. 76.880);

Gelet op het arrest nr. 70.589 van 9 januari 1998 waarbij de schorsing wordt bevolen van de tenuitvoerlegging van voormelde beslissingen;

Gezien het verzoekschrift tot tussenkomst van 13 februari 1998;

Gelet op de beschikking van 27 mei 1998 waarbij het verzoek tot tussenkomst van Marnix VERDUYN wordt afgewezen;

Gezien de verzoeken van de verwerende partij tot voortzetting van de procedures;

Gezien de regelmatig gewisselde memories van antwoord en van wederantwoord;

Gezien het verslag opgemaakt door eerste auditeur-afdelingshoofd R. VAN DER GUCHT;

Gelet op de kennisgeving van het verslag aan partijen;

Gelet op de beschikkingen van 23 oktober 1998 waarbij de terechtzitting bepaald wordt op 1 december 1998;

Gehoord het verslag van staatsraad J. BAERT;

Gehoord de opmerkingen van advocaat J. BLANCKE, die verschijnt voor verzoeker, en van advocaat R. ROMBAUT, die verschijnt voor de verwerende partij;

Gehoord het advies van eerste auditeur-afdelingshoofd R. VAN DER GUCHT;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Overwegende dat het aangewezen is beide zaken te voegen;

1. Over de gegevens van de zaken.

Overwegende dat de gegevens van de zaken kunnen worden samengevat als volgt :

1.1. Verzoeker, voorheen lector aan de Erasmus-hogeschool Brussel, wordt op 1 juli 1996 door de raad van bestuur van die hogeschool aangesteld als departementshoofd van het departement Rits ter vervanging van departementshoofd LUYTEN.

1.2. Overeenkomstig de "Modaliteiten en reglement voor de verkiezing van de departementshoofden" (hierna : "verkiezingsreglement"), goedgekeurd door de raad van bestuur op 1 april 1997, dienen vóór 1 juli 1997 verkiezingen voor het ambt van departementshoofd te worden georganiseerd.

Op 10 en 24 juni 1997 vinden in de departementsraad een eerste en een tweede stemronde plaats zonder dat één van de kandidaten de vereiste meerderheid behaalt.

Op 7 juli 1997 wijzigt de raad van bestuur het verkiezingsreglement, waarbij de bepaling wordt geschrapt dat een gewone meerderheid moet worden begrepen als minstens de helft plus één van de geldig uitgebrachte stemmen. In artikel 25 van het verkiezingsreglement wordt bepaald dat de verkiezingen vóór 1 oktober 1997 moeten plaatshebben.

1.3. Op 22 september 1997 komt de departementsraad opnieuw bijeen om een departementshoofd te verkiezen volgens het nieuwe verkiezingsreglement. Er zijn twee kandidaten : Marnix VERDUYN en verzoeker.

In de notulen van die vergadering wordt over de stemverrichtingen het volgende opgetekend :

"Bij geheime stemming wordt overgegaan tot de verkiezing van een departementshoofd. Het huidige departementshoofd, de heer Hugo Meert, is voorzitter van de departementsraad maar stemt niet mee. Hij stemt niet mee op advies van de algemeen-directeur die denkt te weten dat een departementshoofd-voorzitter die niet behoort tot de rechtstreeks verkozen leden van de departementsraad of tot de gecoöpteerde leden, geen stemrecht heeft bij de verkiezing van het departementshoofd.

Na een eerste stemronde is er 1 blanco stem, 1 ongeldige stem, 4 stemmen voor dhr. Hugo Meert en 4 stemmen voor dhr. Marnix Verduyn. Conform het kiesreglement wordt overgegaan tot een tweede stemronde waarvan de uitslag was : 1 blanco stem, 4 stemmen voor dhr. Hugo Meert, 5 stemmen voor dhr. Marnix Verduyn.

De heer Marnix Verduyn is bijgevolg verkozen tot departementshoofd".

1.4. Op 25 september 1997 dient verzoeker overeenkomstig artikel 24, § 1, van het verkiezingsreglement een bezwaarschrift in tegen de verkiezing van Marnix VERDUYN bij het bestuurscollege van de Erasmushogeschool. Dat bezwaar wordt op 29 september 1997

als niet-gegrond verworpen; het bestuurscollege bekrachtigt de verkiezing.

1.5. Bij arrest nr. 69.085 van 23 oktober 1997 schorst de Raad van State bij uiterst dringende noodzakelijkheid de tenuitvoerlegging van :

- de beslissing van de departementsraad van het departement Rits van de Erasmushogeschool Brussel van 22 september 1997 waarbij Marnix VERDUYN tot departementshoofd wordt verkozen;
- de beslissing van het bestuurscollege van de Erasmushogeschool Brussel van 29 september 1997 waarbij de verkiezing van Marnix VERDUYN tot departementshoofd van het departement Rits wordt bekrachtigd.

In dat schorsingsarrest wordt verzoekers eerste onderdeel van zijn enig middel ernstig bevonden. De Raad van State oordeelt met name dat artikel 277 van het hogescholendecreet werd geschonden omdat verzoeker, als zittend departementshoofd, luidens deze bepaling stemrecht had bij de verkiezing voor een nieuw mandaat, maar dit stemrecht niet heeft mogen uitoefenen.

Het arrest wordt op 28 oktober 1997 aan de Erasmushogeschool Brussel betekend.

1.6. Het bestuurscollege van de Erasmushogeschool Brussel besluit op 6 november 1997 :

"BC/1997/714 : uitvoering van het schorsingsarrest in de zaak EhB vs. Hugo MEERT (arrest nr. 69.085 van 23.10.97)

In opvolging van zijn beslissing van 29 oktober 1997 met kenmerk BC/1997/712 en rekening houdend met het burgerlijk kortgeding dringt een bijkomende beslissing zich op.

In het kader van de procedure ten gronde voor de Raad van State en ook in het kader van het burgerlijk kortgeding van 7 november 1997 is de Erasmushogeschool in de mogelijkheid om gefundeerd een aantal elementen op te werpen, die de respectieve rechtscolleges kunnen overtuigen dat de Erasmushogeschool artikel 277 van het decreet van 13 juli 1994 correct heeft toegepast.

Indien de Erasmushogeschool geen verdere stappen zet dan de bovenvermelde beslissing van 29 oktober

1997 is het heel waarschijnlijk dat de rechter in het burgerlijk kortgeding een beslissing zal treffen die negatief is voor de Erasmushogeschool.

Daarom is het onverwijd opstarten van de procedure met het oog op een nieuwe verkiezing aangewezen.

Daarbij moet worden vastgesteld dat een schorsingsarrest - in tegenstelling met een vernietigingsarrest - niet "ex tunc", maar slechts "ex nunc" geldt.

Bijgevolg kan de verkiezing niet gehouden worden in de toestand zoals ze zich voordeed op het ogenblik van de geschorste verkiezing, maar op het ogenblik van de nog te houden verkiezing zelf. Concreet betekent dit dat de heer Meert niet stemgerechtigd is bij deze verkiezing.

De heer Meert dringt aan op een financiële regeling "in der minne". Het Bestuurscollege wenst hierop niet in te gaan, vanwege het gevaar voor precedentvorming.

Een regeling waarbij de heer Meert een financiële tegemoetkoming zou krijgen onder de voorwaarde dat hij deze tegemoetkoming zou moeten terugstorten, indien de Raad van State in de procedure ten gronde de geschorste beslissingen uiteindelijk toch niet zou vernietigen, is overigens niet haalbaar, vermits volgens vaste rechtspraak een personeelslid hoe dan ook moet vergoed worden voor de prestaties die hij heeft geleverd, ongeacht of deze prestaties wettig of onwettig karakter zijn.

Gelet op het arrest van de Raad van State nr. 69.085 van 23 oktober 1997;

Overwegende dat de heer Verduyn ingevolge dit arrest op dit ogenblik niet kan worden geacht departementshoofd te zijn van het departement RITS;

Overwegende dat de heer Meert met ingang van 1 oktober 1997 evenmin kan worden geacht departementshoofd te zijn, overeenkomstig artikel 277, § 2, van het decreet van 13 juli 1994 betreffende de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap;

Overwegende dat het met het oog op de goede werking van het departement RITS hoe dan ook aangewezen is dat zo vlug als mogelijk een departementshoofd de leiding van dit departement op zich kan nemen;

Overwegende dat het schorsingsarrest van de Raad van State slechts "ex nunc" geldt;

HET BESTUURSCOLLEGE BESLIST:

1. zijn beslissing met kenmerk BC/1997/712 van 29 oktober 1997 te bevestigen, waarbij - gelet op de artikels 268 en 271 van het decreet van 13 juli 1994 betreffende de hogescholen in de Vlaamse gemeenschap en om de continuïteit van de werkzaamheden in het betrokken departement te verzekeren - de algemeen directeur wordt belast met de lopende zaken en de uitvoering

van de beslissingen van de departementsraad van het departement RITS.

2. om zo vlug als mogelijk een nieuwe verkiezing van een departementshoofd voor het departement Rits te organiseren.
3. voor deze verkiezingen als kiesgerechtigde leden te laten fungeren: alle leden van de bevoegde departementsraad die overeenkomstig artikel 277 van het bovenvermelde decreet stemgerechtigd zijn op het ogenblik van de verkiezingen".

1.7. Op 10 december 1997 hebben opnieuw verkiezingen plaats. In de notulen van die vergadering van de departementsraad wordt volgend verslag opgenomen :

"VERKIEZING DEPARTEMENTSHOOFD

1. Vernieuwde samenstelling departementsraad

De departementsraad vergadert voor de eerste maal in een nieuwe samenstelling gelet op de decretaal vastgestelde vernieuwing van de vertegenwoordigers van de studenten in de departementsraad. De verkiezing voor deze vertegenwoordigers was gepland op 03/11/1997 en zou effectief doorgang moeten vinden omdat er 4 koppels waren ingeschreven. Omdat de studenten niet tijdig in het bezit werden gesteld van hun oproepingsbrief werden deze verkiezingen geannuleerd. Hierop volgde een nieuwe oproep tot de kandidaten. Omdat na deze nieuwe oproep slechts 3 koppels inschreven waren verkiezingen overbodig. Als gevolg hiervan laat dhr. Lode Plas, voorzitter van het kiesbureau in een fax dd. 05/12/1997 om 14u07 aan het departement Rits weten dat de volgende personen (en hun opvolgers) vanaf 05/12/1997 deel uitmaken van de departementsraad Rits :

- dhr. Hendrik De smet (opvolger dhr. Tom Laenens)
 - dhr. Bart Vandendorpe (opvolger dhr. Joachim Van Der Hoeven)
 - dhr. Geert Dehaes (opvolger dhr. Steven Cuypers).
- Bijgevolg nemen deze personen deel aan de verkiezingen van 10/12/1997.

2. Verkiezing departementshoofd

De verkiezing wordt ingeleid met het voorlezen van een mededeling overhandigd door dhr. Hugo Meert en waarin het volgende wordt gezegd :

'De heer Meert verzoekt te laten akteren dat hij zich verzet tegen deze nieuwe verkiezingen en de wijze waarop die gebeuren daar, in strijd met de bepalingen van het hogeschooldecreet en met het gezag van gewijsde van het arrest van de Raad van State nr. 69.085 van 23/10/1997:

- nieuwe verkiezingen worden georganiseerd hoewel de verkiezingen dd. 22/09/1997 niet ingetrokken en evenmin vernietigd zijn;

- deze verkiezingen volgens een gewijzigd reglement en in een andere samenstelling geschieden;

- hij opnieuw niet toegelaten wordt tot de stemming'.

Gelet op het hogeschooldecreet, gelet op het verkiezingsreglement met aanvullingen en wijzigingen, gelet op de beslissing B/DR/1997/493 dd. 04/12/1997 wordt overgegaan tot geheime stemming. De 11 aanwezige leden brachten een geldige stem uit hetgeen resulteerde in de volgende uitslag :

- dhr. Hugo Meert 3 stemmen

- dhr. Marnix Verduyn 8 stemmen.

Bijgevolg is dhr. Marnix Verduyn verkozen tot departementshoofd Rits.

De mededeling van dhr. Hugo Meert en de overzichtslijst van de stemopneming voor akkoord getekend door de leden van de departementsraad, maken onder referentie B/DR/1997/494 integraal deel uit van de beslissing. De uitslag van de verkiezing werd onmiddellijk ad valvas bekendgemaakt in alle vestigingsplaatsen van het departement en werd per fax overgemaakt aan het bestuurscollege EhB".

1.8. Op 12 december 1997 dient verzoeker een bezwaarschrift in bij het bestuurscollege tegen de verkiezing van Marnix VERDUYN. Dat bezwaar wordt op 16 december ontvankelijk doch ongegrond verklaard. De motivering van dit besluit, dat de volgende dag ad valvas wordt bekendgemaakt, luidt als volgt :

"Gelet op artikel 24 van het reglement voor de verkiezing van de departementshoofden;

Gelet op de verkiezing - op 10 december 1997 - van de heer Marnix Verduyn als departementshoofd van het departement RITS;

Gelet op het bezwaarschrift van de heer Meert, ontvankelijk ingediend bij de secretaris van het Bestuurscollege op 12 december 1997;

Gelet op de weerlegging van de argumenten van de heer Meert;".

Wat die "weerlegging van de argumenten van de heer Meert" inhoudt wordt met een schrijven van 23 december 1997 ter kennis gebracht.

1.9. Bij arrest nr. 70.589 van 9 januari 1998 schorst de Raad van State bij uiterst dringende noodzakelijkheid de tenuitvoerlegging van :

- de beslissing van de departementsraad van het departement Rits van de Erasmushogeschool Brussel van 10 december 1997 waarbij Marnix VERDUYN tot departementshoofd wordt verkozen;
- de beslissing van het bestuurscollege van de Erasmushogeschool Brussel van 16 december 1997 waarbij de verkiezing van Marnix VERDUYN tot departementshoofd van het departement Rits wordt bekrachtigd.

In dat schorsingsarrest wordt verzoekers eerste middel gesteund op de schending van het gezag van gewijsde van het schorsingsarrest nr. 69.085 van 23 oktober 1997 ernstig bevonden.

Het arrest wordt op 15 januari 1998 aan de Erasmushogeschool Brussel betekend.

1.10. Op 5 maart 1998 hebben nieuwe verkiezingen plaats, waarbij Marnix VERDUYN opnieuw als departementshoofd wordt verkozen.

Verzoeker dient tegen deze verkiezing op 10 maart 1998 een bezwaarschrift in, dat op 12 maart 1998 wordt verworpen door het bestuurscollege.

Ook van deze verkiezing vordert verzoeker de vernietiging met een verzoekschrift dat op 11 mei 1998 is ingediend (zaak met griffienummer A. 78.555/XII-1341);

2. Over de ontvankelijkheid van de beroepen.

2.1. Overwegende dat de verwerende partij verzoekers belang betwist omdat hij geen kandidaat was bij de nieuwe verkiezing op 5 maart 1998;

2.2. Overwegende dat verzoeker van zijn kant ermee volstaat te wijzen op het feit dat hij ook de nieuwe verkiezing met een annulatieberoep aanvecht;

2.3. Overwegende dat de wettigheid van de verkiezing van 5 maart 1998 niet aan de orde is, wel de

wettigheid van de verkiezingen van 22 september 1997 en 10 december 1997; dat indien verzoeker erin slaagt de Raad van State te overtuigen dat de drie reeds georganiseerde verkiezingen door onwettigheid zijn aangetast, er opnieuw een verkiezing zal moeten worden georganiseerd waarbij hij zich kandidaat kan stellen zodat hij opnieuw kans maakt om verkozen te worden; dat thans nog niet kan worden geoordeeld over het beroep A. 78.555, zodat vooralsnog moet worden aangenomen dat verzoeker belang heeft bij zijn aan de orde zijnde beroepen;

3. Over de gegrondheid van de beroepen.

3.1. Overwegende dat verzoeker in beide zaken de schending van artikel 277 van het hogescholendecreet aanvoert;

3.2. Overwegende dat de Raad van State in het schorsingsarrest nr. 69.085 van 23 oktober 1997 over de interpretatie van artikel 277 van het hogescholendecreet heeft overwogen :

- "dat uit artikel 277, §§ 1 en 2, van het hogescholendecreet volgt dat de departementsraad het departementshoofd 'verkiest' voor een mandaat van vier academiejaren, behoudens het eerste departementshoofd dat voor een termijn van twee academiejaren door de raad van bestuur wordt 'aangesteld'";
- "dat, wat de overgangsfase betreft, artikel 277, § 2 slechts op twee punten afwijkt van de definitieve regeling die ingaat vanaf het derde academiejaar, namelijk 1) niet de departementsraad verkiest zijn voorzitter, maar de raad van bestuur stelt die aan, 2) het mandaat van het eerste departementshoofd duurt geen vier, maar slechts twee academiejaren";

- "dat de bepaling in fine van artikel 277, § 1, namelijk dat het departementshoofd dat op het ogenblik van zijn verkiezing geen zitting heeft in de departementsraad omdat hij niet behoort tot de vertegenwoordigers bedoeld in artikel 276, eerste lid, 1°, 2° of 3°, van rechtswege lid wordt van de departementsraad met stemrecht, bijgevolg ook geldt in de overgangsfase; dat het tegendeel aannemen overigens tot de conclusie zou leiden dat het door de raad van bestuur buiten de leden van de departementsraad aangestelde departementshoofd niet alleen geen stemrecht heeft, maar ook geen lid is van de departementsraad, wat in strijd is met de artikelen 275 en 277, § 1, van het hogescholendecreet waarin wordt bepaald dat het departementshoofd de departementsraad voorziet, hetgeen uiteraard slechts kan als hij er ook lid van is";
- "dat ook niet valt in te zien waarom, rekening houdend met de gegevens waarover de Raad van State thans beschikt, een zittend departementshoofd niet zou mogen meestemmen bij de verkiezing voor een nieuw mandaat, zelfs als hij kandidaat is; dat geen bepaling van het hogescholendecreet immers voorziet in een beperking in die zin van het stemrecht van het departementshoofd; dat, integendeel, het zittend departementshoofd ofwel op het ogenblik van zijn aanstelling of zijn verkiezing reeds zitting had in de departementsraad en dus op die grond stemrecht heeft, ofwel op het ogenblik van zijn aanstelling of zijn verkiezing geen zitting had in de departementsraad en dus stemrecht ontleent aan artikel 277, § 1, in fine, van het hogescholendecreet";
- "dat bij ontstentenis van een andersluidende decretale bepaling het departementshoofd dat op het ogenblik van zijn aanstelling of zijn verkiezing geen zitting had in de departementsraad, dat stemrecht

behoudt zolang hij het mandaat van departementshoofd blijft uitoefenen; dat dit betekent dat hij dit stemrecht kan blijven uitoefenen tot en met de verkiezing van een ander departementshoofd";

- "dat het feit dat in artikel 6 - en onrechtstreeks ook in artikel 12 - van het verkiezingsreglement niet wordt bepaald dat ook het departementshoofd dat buiten de leden van de departementsraad aangesteld of verkozen is, stemrecht heeft, in rechte niet relevant is, omdat bepalingen van het verkiezingsreglement geen afbreuk kunnen doen aan de bepalingen van het hogescholendecreet";

3.3. Overwegende dat de verwerende partij in haar memories van antwoord vraagt aan het Arbitragehof een prejudiciële vraag te stellen over de verenigbaarheid van artikel 277 van het hogescholendecreet met artikel 10 van de Grondwet "door aan een zetelend departementshoofd stemrecht te geven over aangelegenheden die hemzelf aanbelangen";

3.4. Overwegende dat, wanneer een partij daarom vraagt, de Raad van State luidens artikel 26, § 2, eerste lid, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof verplicht is - in de gevallen waarin de voorwaarden van het tweede lid van dezelfde bepaling niet vervuld zijn - het Arbitragehof te verzoeken over de vraag van die partij uitspraak te doen;

Overwegende dat dit evenwel niet betekent dat de bewoordingen van de partijen letterlijk moeten worden overgenomen; dat echter wel de geest van de vraag dient te worden gerespecteerd in die zin dat het rechtspunt dat de verzoekende partij ter beoordeling aan het Arbitragehof wil voorleggen niet mag worden beperkt, behoudens het geval dat de vraag kennelijk onjuist is of kennelijk niet kan worden ingepast in de bevoegdheid van

het Arbitragehof; dat in dit geval het aanbeveling verdient de vraag directer af te stemmen op het betwiste rechtspunt, te weten of het zittend departementshoofd stemrecht mag hebben bij de verkiezing van het departementshoofd voor een volgende termijn van vier academiejaren,

B E S L U I T :

Artikel 1.

De zaken A. 75.991/XII-539 en A. 76.880/XII-767 worden gevoegd.

Artikel 2.

Aan het Arbitragehof wordt volgende prejudiciële vraag gesteld :

Schendt artikel 277 van het decreet van 13 juli 1994 betreffende de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap artikel 10 van de Grondwet door aan het zittend departementshoofd stemrecht te geven bij de verkiezing van het departementshoofd?

Artikel 3.

Het door de auditeur-generaal aangewezen lid van het Auditoraat wordt ermee belast, na kennisneming van het arrest van het Arbitragehof met betrekking tot de in artikel 2 gestelde vraag, de vordering verder te onderzoeken.

Aldus te Brussel uitgesproken in openbare terechtzitting, op negentien januari 1900 negenennegentig, door de XIIe kamer, die was samengesteld uit :

de HH.	J. DE BRABANDERE,	kamervoorzitter,
	A. VANDENDRIESSCHE,	staatsraad,
	J. BAERT,	staatsraad,
Mevr.	S. DOMS,	griffier.

De griffier,

De voorzitter,

S. DOMS.

J. DE BRABANDERE.